

VIBORG KOMMUNE

HANDICAPPOLITIK 2004 - 2015

Indholdsfortegnelse

●	Indledning	3
●	Handicappolitik	4
●	Børne- og ungdomsrådet	6
●	Kultur- og fritidsområdet	7
●	Social- og arbejdsmarkedsområdet	8
●	Det tekniske område	9

Indledning

I de senere år har der været sat større fokus på handicappedes muligheder for at tage aktiv del i det samfund, som de er en del af.

På FN-konferencen i Rio opstillede FN en række standardregler, som skulle forbedre de handicappedes hverdag. Disse regler blev tiltrådt af en række lande i 1993 – heriblandt Danmark.

Det er nu kommunernes ansvar at være med til at føre FN's standardregler ud i livet.

2003 var udnævnt til Europæisk handicapår af EU. Her besluttede Viborg Byråd at udarbejde en handicappolitik, der skulle være med til at implementere FN's standardregler i Viborg Kommune.

Om politikken

Viborg Kommunes handicappolitik retter sig mod personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. Den fastsætter de overordnede principper for, hvordan Viborg Byråd ønsker at forbedre dagligdagen for disse grupper.

Viborg Kommunes handicappolitik består af en overordnet politik, der indeholder Byrådets overordnede mål og indsatsområder.

Herefter følger en række afsnit, der redegør for tiltag inden for de enkelte fagudvalg – tiltag, der alle har til hensigt at forbedre handicappedes vilkår.

Herefter er det de enkelte fagudvalgs ansvar at arbejde for at forbedre de handicappedes vilkår i Viborg Kommune. Det skal ske gennem det daglige arbejde og den overordnede planlægning.

FN's standardregler

FN's standardregler om lige muligheder for handicappede har følgende overskrifter:

1. Øget opmærksomhed
2. Behandling
3. Revalidering.
4. Støtteforanstaltninger
5. Tilgængelighed
6. Uddannelse
7. Beskæftigelse.
8. Bevarelse af indkomst og social sikring
9. Familieliv og personlig integritet
10. Kultur
11. Fritid og sport
12. Religion
13. Oplysning og forskning
14. Strategi og planlægning
15. Lovgivning
16. Økonomisk politik
17. Koordinering af indsatsen
18. Organisationer af handicappede
19. Uddannelse af personale
20. National opfølgning og evaluering af tiltag i forbindelse med gennemførelsen af Standardreglerne
21. Teknisk og økonomisk samarbejde
22. Internationalt samarbejde

Viborg i dag

For borgere med nedsat funktionsevne har Viborg Kommune en række tilbud. Formålet er, at den enkelte genvinder en funktionsevne, der er midlertidigt nedsat. Alternativt bliver den enkelte kompenseret for en varig nedsat funktionsevne.

Kommunens tilbud omfatter områder som bl.a.:

- psykiatri- og bofællesskaber
- ældrepleje
- hjælpemidler
- tilbud i forbindelse med fritidsaktiviteter
- pasning- og undervisningstilbud.

Viborg har oprettet et handicapråd, der skal rådgive Viborg Kommune i forbindelse med handicappolitiske spørgsmål. Handicaprådet fungerer som et dialogforum mellem kommunen og de handicappede. Jævnfør dette fremgår det af vedtægterne, at Viborg Byråd skal høre Handicaprådet i alle spørgsmål, der kan indvirke på handicappedes dagligdag.

Herudover har Viborg Kommune haft et tæt og formelt samarbejde om fysisk tilgængelighed med forskellige handicapfor- eninger og grupper.

Udfordringer

Fremtiden byder på nye forudsætninger og udfordringer:

Der stilles krav til kommunens ud- dannelselse af det personale, som er i kontakt med handicappede borgere. Det sker for at kunne imødekomme handicappede og deres familiers be- hov for særlig rådgivning og praktisk hjælp, når de er i kontakt med det of- fentlige.

Handicappede har en forventning og et ønske om at kunne deltage aktivt i kultur- og fritidslivet. Det betyder nye udfordringer for kommunen, hvis den i fremtiden skal kunne imødekomme de særlige behov, som handicappede har i den sammenhæng.

Der stilles krav til kommunen om en aktiv arbejdsmarkedsindsats, så han- dicappede kan være tilknyttet arbejds- markedet. Det skal bl.a. ske ved at kunne tilbyde fleks- og skånejobs.

Handicappedes særlige krav til den fysiske indretning af boliger og øv-

rige bygninger vil påvirke den måde, som kommunen bygger på i fremtiden. Kommunens offentlige bygninger skal være egnede for handicappede og til at udføre arbejdet med handicappede. Det er ikke altid tilfældet i dag.

Handicappede forventer at kunne fær- des ubesværet i Viborg by. Der er i den forbindelse et behov for blandt andet at gøre bymidten mere handicapegnet.

For at fremme en positiv udvikling hos handicappede børn er der et behov for en tidlig forebyggende og/eller kom- penserende tværfaglig indsats fra kom- munens side.

Det er Byrådets mål:

- at Viborg skal være en kommune, hvor handicappede har mulighed for at deltage i samfundslivet på lige fod med øvrige medborgere

Politik

Viborg Byråd vil arbejde for, at der i de kommende år sættes yderligere fokus på de handicappedes vilkår og muligheder i Viborg Kommune. Samarbejdet med de handicappedes organisationer er en vigtig brik i kommunens politik på området.

I praksis ønsker Byrådet, at arbejdet tager sit udgangspunkt i det eksisterende samarbejde mellem kommunen og de handicappedes organisation. Det kan være gennem Handicaprådet og øvrige samarbejdsorganer, blandt andet Handicapegnet By - Viborg.

Centralt i Viborg Kommunes handicappolitik står begrebet tilgængelighed. Viborg Byråd ønsker, at tilgængelighed skal forstås bredt. Der tænkes ikke kun på fysisk tilgængelighed, men også på adgang til information.

De enkelte forvaltninger og afdelinger har ansvaret for at gøre kommunen mere handicapegnet. For at sikre konkrete initiativer til forbedring af de handicappedes vilkår, skal der en gang hvert andet år laves en statusoversigt for de enkelte forvaltningers arbejde og initiativer på området.

Som et led i handicappolitikken ønsker Byrådet konkret:

- at der iværksættes tiltag, der har til formål at skabe flere fleks- og skånejobs både i offentligt og privat regi
 - at skabe servicetilbud af høj kvalitet til de handicappede
 - at alle kommunens afdelinger skal tænke handicappedes vilkår ind i deres dagligdag
 - at information fra Viborg Kommune i tilstrækkeligt omfang tilrettelægges sådan, at det er tilgængeligt for handicappede
 - at der stilles krav om handicapegnet byggeri, når der foretages offentlige anlægsinvesteringer eller byggeri med kommunal medfinansiering
 - at der gennemføres løbende forbedring af tilgængeligheden i eksisterende kommunale ejendomme
 - at kommunens hjemmeside fortsat udvikles, så den fremstår læsbar for borgere med kommunikationshandicap
- at Handicaprådet skal høres i de sager, der har betydning for handicappede
 - at kommunens personale skal uddannes til at kunne servicere handicappede medborgere på bedst mulig vis
 - at handicappede skal sikres tilgængelighed til undervisning, uddannelse og fritids- og kulturelle arrangementer

Børne- og ungdomsområdet

Viborg Kommune har i dag en række tilbud til børn og unge med et handicap.

Specialpædagogisk tilbud findes på fire af kommunens daginstitutioner. Endvidere er der et antal specialpædagogiske dagplejere med tilbud til børn fra 0 år og et støttepædagogkorps, som yder støtte i daginstitutionerne.

Viborg Kommune har en række specialiserede undervisningstilbud. Samtidig er flere handicappede børn integreret i normalklasser.

Kommunens Psykologafdeling har et konsulentkorps med psykologer og tale-, høre- og læsekonsulenter. Korpsen undersøger og rådgiver i samarbejde med barnet, forældre og professionelle.

Der er ingen særlige tilbud på klubområdet, men i flere fritids- og ungdomsklubber deltager børn med handicap.

Både daginstitutioner, skoler og klubber har adgang til at købe hjælpemidler og låne hjælpemidler og pædagogisk legetøj fra den kommunale hjælpemiddelcentral eller fra amtslige hjælpemiddelfunktioner.

Implementering af handicappolitikken

Målsætningerne for arbejdet med handicappede børn og unge indgår allerede som en væsentlig del af temaplanerne på børne- og ungdomsområdet: Temaplanen for pasnings- og fritidsklubtilbud opstiller mål for den specialpædagogiske indsats på pasningsområdet. Temaplanen for skoleområdet opstiller mål for de særlige undervisningstilbud i folkeskolen.

De væsentligste principper for Viborg Kommunes arbejde med handicappede børn og unge er følgende:

- Barnet fastholdes længst muligt i det normale tilbud til børn
- Den forebyggende og tidlige indsats styrkes gennem et koordineret og udviklende samarbejde mellem barnet, barnets familie og de professionelle.
- Rammer og indhold for et indholdsrigt fritidsliv skal udvikles, så handicappede børn og unge oplever en sammenhængende hverdag.
- Forældresamarbejdet skal udvikles med afsæt i forældrenes forskellige forudsætninger for at varetage forældrerollen.
- Medarbejdere i skole og dagpasningstil-

bud skal sikres viden, kompetencer og supervision i arbejdet med handicappede.

- Børn med handicappede forældre skal sikres støtte og netværk med børn, der er i en lignende situation.

I denne politik-periode (indtil 2014) prioriterer Viborg Byråd følgende opgaver:

Der iværksættes en række initiativer med afsæt i rapporten vedr. specialundervisningsområdet fra januar 2004:

- styrke samarbejdet mellem børnehave og skole, dvs. før-skole-indsatsen
- frigøre SFO-timer til at pædagoger kan indgå i undervisningen i indskoling, herunder skal specialcentrenes rolle i fht. rådgivning og vejledning styrkes.
- øget holddannelse skal medvirke til udviklingen af en rummelig folkeskole
- udvikling af en økonomisk model som øger skolernes incitament til at mindske udskillelsen til specialundervisning

Initiativerne er generelt rettet mod børn med særlige behov, herunder også handicappede. I 2004 påbegyndes revisionen af de to temaplaner på børne- og ungdomsområdet.

Viborg Kommune har en lang række tilbud til borgerne inden for kultur- og fritidsområdet.

Der ydes tilskud til, at handicappede kan deltage i folkeoplysningsaktiviteter. Tilskuddene gives efter regler fastsat i Folkeoplysningsloven.

Herudover stiller Viborg Kommune faciliteter til rådighed for handicappede i forbindelse med idræt.

Viborg Kommunes biblioteker råder over en række materialer, der er rettet særligt mod kommunikationshandicappede. Det er lydøger, Lydavisen og bøger med stor skrift. Biblioteket fremstår i sin nuværende form tilgængelig for kørestolsbrugere.

På Folkeoplysningsområdet tilbydes der i Viborg Kommune idrætsforeninger for handicappede og voksenundervisning for handicappede.

Implementering af handicappolitikken

Handicappolitikken skal fremover indgå i temaplanlægningen for kultur- og fritidsområdet.

De overordnede principper for kultur- og fritidstilbud til handicappede er følgende:

- På aftenskole- og folkeoplysningshold skal handicappede deltage på almindelige hold i så vid udstrækning, som muligt, fremfor at oprette specialhold. Begrundelsen er dels at give de handicappede et så normalt liv som muligt, og dels at frigøre ressourcer til at hjælpe andre, der i højere grad har brug for specialhjælp. Ofte kan handicappede uden eller med få hjælpemidler deltage på almindelige hold. Det kræver dog, at undervisningen finder sted i lokaler med gode adgangsforhold som for eksempel i stueetagen på skolerne. Samtidig kræver det adgang til hjælpemidler, eksempelvis IT.
- Kommunens biblioteker skal fortsætte med at tilbyde materialer særligt rettet mod kommunikationshandicappede. Tilbudene skal fortsat udvikles i takt med de behov, der er.

I denne politikperiode (indtil 2014) prioriterer Viborg Byråd følgende opgaver:

- Etablering af handicapadgang i form af elevator, når Brænderigården renoveres.
- Ny lift til kørestolsbrugere i kælderen på Centralbiblioteket.
- Løbende forbedringer af mulighederne for selvbetjening via bibliotekets hjemmeside
- Handicaprådet skal generelt tages med på råd ved nye tiltag og forbedringer
- Forbedrede adgangsforhold til Stiftsmuseet

Social- og arbejdsmarkedsområdet

Social- og Arbejdsmarkedsforvaltningen har en række tilbud til handicappede.

Viborg Kommune har oprettet bofællesskaber for voksne udviklingshæmmede og sindslidende. Der findes i alt ni bofællesskaber oprettet efter lov om social service (socialpsykiatri). Det drejer sig om fem bosteder for voksne sindslidende og fire bosteder for voksne udviklingshæmmede.

Støtten ydes ud fra mindsteindgrebsprincippet. Det vil sige støtte til det, som kommunen kan klare i eget regi uden at skulle gøre brug af mere vidtgående foranstaltninger.

Viborg Kommune har gennem hjemmeplejen tilbud om personlige pleje og praktisk hjælp mv. til personer med varig eller midlertidig nedsat funktionsevne.

På arbejdsmarkedsområdet består indsatsen overfor handicappede i at skaffe beskæftigelse, ordinær såvel som støttet. I forhold til støttet beskæftigelse er der tale om henholdsvis revalidering, fleksjob og skånejobs.

Herudover yder Viborg Kommune i dag støtteforanstaltninger til handicappede på flere områder. Det sker blandt andet ved at stille en række hjælpemidler til rådighed.

Implementering af handicappolitikken

Når Social- og Arbejdsmarkedsudvalget skal udvikle fremtidige tilbud til handicappede, indgår det dels som en del af det daglige arbejde, dels som en del af temaplanlægningen på området.

I foråret 2004 er der vedtaget en politik for Psykiatri- og bofællesskabsområdet. Den peger på en række initiativer og handlinger på området. Herunder:

- at der etableres et nyt botilbud for de psykiatriske brugere, som i dag venter på et tilbud efter udskrivning fra Søndersøparken
- at der etableres et nyt og mere tidssvarende dag- og støttecenter i midtbyen som afløsning for en række af de nuværende støttecentre
- at det i det nye dag- og støttecenter bliver muligt for personer i fleks- og skånejobs at finde beskæftigelse i sammenhæng med det øvrige personale. Samtidig skal frivillig arbejdskraft inddrages, ligesom der skal skabes mulighed for størst mulig brugerstyring i dagligdagen i det nye dag- og støttecenter
- at der skal udvikles tilbud til både unge og ældre med sindslidelse

- at der etableres et nyt samlet botilbud for 5-6 udviklingshæmmede, der i dag er fordelt på flere forskellige tilbud
- at der oprettes et tilbud om støtte- og kontaktordninger for unge udviklingshæmmede, hvor målsætningen er at støtte gruppen i at kunne administrere en bolig mv.
- at personalet opkvalificeres i at yde støtte i eget hjem, til personer der har hjerneska-der. Opkvalificeringen skal ske med viden inden for eks. neuropædagogik.

I denne politik-periode (indtil 2014) prioriterer Viborg Byråd herudover følgende opgaver:

- tiltag, der kan være med til at udbrede kendskabet til skåne- og fleksjobs. Formidlingscenter Viborg har en nøglerolle i denne fortsatte udvikling af området
- udarbejdelse af informationsmateriale om muligheden for at ansætte personer i skånejobs. Materialet skal deles ud på arbejdspladser og til handicaporganisationer
- udarbejdelse af en oversigt over, hvad kommunen giver støtte til, så handicappedes adgang til støtteforanstaltninger gøres lettere
- etablering af et aflastningskorps for forældre med handicappede børn.

Det tekniske område

Gennem de senere år har Teknisk Forvaltning haft et formelt, tæt og givende samarbejde om tilgængelighed med en række parter:

- Viborg Kommunes fagforvaltninger
- Handicaprådet
- Arbejdsgruppen ”Handicapeget By – Viborg”
- Flere handicapforeninger har været inddraget med specialviden
- Dansk Center for Tilgængelighed

Målet med samarbejdet har været at give private bygherrer og offentlige myndigheder en større forståelse for problemerne ved tilgængelighed, så handicappede i videst muligt omfang kan færdes rundt i byen og komme ind i private og offentlige bygninger.

Der er løbende afholdt møder, hvor byggeprojekter er blevet gennemgået, og hvor der til bygherrerne er fremsat forslag til forbedringer for de handicappede i forhold til det kommende byggeri.

Implementering af handicappolitikken

Arbejdet med fysisk tilgængelighed for handicappede indgår som en del af Teknik- og Miljøudvalgets daglige arbejde og planlægning.

Den stadige udvikling af boliger til handicappede indgår fortsat som en del af den kommende planlægning på boligområdet.

I denne politik-periode (indtil 2014) prioriterer Viborg Byråd følgende opgaver:

- At diverse handicapgrupper høres om udformningen af et kommende offentligt byggeri eller vej- og parkanlæg m.m.
- At der udarbejdes klare regler for tilgængelighed i offentligt byggeri eller offentligt støttet byggeri for at give den handicappede større bevægelsesfrihed, sikkerhed, uafhængighed – at kunne klare sig selv.
- At der udarbejdes regler for udformningen af vej- og friarealer, så den handicappede kan komme hen, hvor det ”foregår”.

- At der udarbejdes regulativer for anvendelsen af gader og torve i midtbyen, som sikrer tilgængeligheden for de handicappede og giver mulighed for en bedre selvstændig hverdag.
- At private bygherrer får råd og vejledning om, hvordan tilgængeligheden i et kommende byggeri kan forbedres for de handicappede.
- At Viborg Kommune har en løbende dialog med VAFT omkring at forbedre vilkårene for handicappede i den kollektive trafik.

De forskellige regler og retningslinier udarbejdes af Teknik- og Miljøudvalget i samarbejde med relevante aktører i form af blandt andet bygherrer.

Handicappolitik 2004 - 2015